

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ  
ANTHONY MICHAEL COLLINS  
της 5ης Μαΐου 2022 (1)

**Υπόθεση C-700/20**

**The London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited**  
**κατά**  
**Kingdom of Spain**

[αίτηση του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court)  
[ανώτερου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα αστικών, εμπορικών και διοικητικών  
διαφορών (εμπορικές διαφορές), Ηνωμένο Βασίλειο] για την έκδοση προδικαστικής  
αποφάσεως]

[Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις –  
Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 – Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ' – Άρθρο 34, σημεία 1 και 3 –  
Αναγνώριση απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος – Απόφαση ασυμβίβαστη με  
δικαστική απόφαση που ενσωματώνει διαιτητική απόφαση η οποία εκδόθηκε μεταξύ των  
ίδιων διαδίκων στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως]

## **I. Εισαγωγή**

1. Πριν από δύο σχεδόν δεκαετίες, τον Νοέμβριο του 2002, το M/T Prestige (στο εξής: πλοίο), πετρελαιοφόρο μονού κύτους νηολογημένο στις Μπαχάμες, έσπασε στα δύο και βυθίστηκε στα ανοικτά των ακτών της Γαλιτίας (Ισπανία). Κατά τη στιγμή του ναυαγίου, το πλοίο μετέφερε 70 000 τόνους βαρέος μαζούτ και η πετρελαιοκηλίδα που σχηματίστηκε προκάλεσε σοβαρή ζημία σε παραλίες, πόλεις και χωριά κατά μήκος της βόρειας ακτογραμμής της Ισπανίας και της δυτικής ακτογραμμής της Γαλλίας. Όπως αναλύεται στα σημεία 13 έως 26 των παρουσών προτάσεων, η βύθιση του πλοίου οδήγησε σε μακρά διαμάχη μεταξύ των ασφαλιστών του πλοίου και του ισπανικού Δημοσίου, στο πλαίσιο της οποίας διεξήχθησαν δύο διαφορετικές διαδικασίες σε δύο κράτη μέλη. Εκδόθηκαν δύο αποφάσεις: η μία από το Audiencia Provincial de La Coruña (εφετείο Α Κορούνια, Ισπανία) και η άλλη από το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [ανώτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα αστικών, εμπορικών και διοικητικών διαφορών (εμπορικές διαφορές), Ηνωμένο Βασίλειο]. Το Ισπανικό Δημόσιο ζήτησε τελικώς να αναγνωριστεί η απόφαση του Audiencia Provincial de La Coruña (εφετείου Α Κορούνια) από τα δικαστήρια της Αγγλίας και της Ουαλίας. Κατά τις τελευταίες ημέρες της μεταβατικής περιόδου μετά την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το High Court of Justice (England & Wales) [ανώτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία)] υπέβαλε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την οποία ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και το άρθρο 34, σημεία 1 και 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου,

της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (2).

## **II. Νομικό πλαίσιο**

### **A. Το διεθνές δίκαιο**

2. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της Συμβάσεως περί της αναγνώρισεως και εκτελέσεως αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων, η οποία συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 10 Ιουνίου 1958 (3) (στο εξής: Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958), ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα Σύμβασις εφαρμόζεται επί της αναγνώρισεως και εκτελέσεως των διαιτητικών αποφάσεων των εκδοθεισών επί του εδάφους Κράτους διαφόρου εκείνου εν τω οποίω επιζητείται η αναγνώρισις και εκτελέσις των αποφάσεων, και προερχομένων εκ διαφορών μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων. Εφαρμόζεται ωσαύτως επί διαιτητικών αποφάσεων αίτινες δεν θεωρούνται ως ημεδαπαί αποφάσεις εν τω Κράτει εν τω οποίω επιζητείται η αναγνώρισις και εκτελέσις των».

3. Το άρθρο III της Συμβάσεως της Νέας Υόρκης του 1958 ορίζει τα εξής:

«Έκαστον των συμβαλλομένων Κρατών θα αναγνωρίζη το κύρος διαιτητικής τινός αποφάσεως και θα επιτρέπη την εκτέλεσιν της τοιαύτης αποφάσεως συμφώνως προς τους δικονομικούς κανόνας οίτινες ακολουθούνται εν τω εδάφει ένθα γίνεται η επίκλησις της αποφάσεως, υπό τας εν τοις επομένοις άρθροις αναγεγραμμένας προϋποθέσεις. Δεν θα επιβάλλωνται, διά την αναγνώρισιν ή εκτέλεσιν των διαιτητικών αποφάσεων επί των οποίων εφαρμόζεται η παρούσα Σύμβασις, προϋποθέσεις αισθητώς αυστηρότεραι ούτε δικαστικά έξοδα αισθητώς ανώτερα, των επιβαλλομένων διά την αναγνώρισιν ή εκτέλεσιν ημεδαπών διαιτητικών αποφάσεων».

### **B. Το δίκαιο της Ένωσης**

#### **1. Ο κανονισμός 44/2001**

4. Κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 1, ο κανονισμός 44/2001 έχει εφαρμογή επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων, ανεξαρτήτως του είδους του δικαστηρίου. Κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', ο εν λόγω κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη διαιτησία.

5. Κατά το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001, «[ω]ς απόφαση [...] νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο κράτους μέλους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτελέσεως, καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής δαπάνης από το γραμματέα».

6. Το άρθρο 33 του κανονισμού 44/2001 έχει ως εξής:

«1. Απόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία.

2. Σε περίπτωση αμφισβήτησης, κάθε ενδιαφερόμενος που επικαλείται ως κύριο ζήτημα την αναγνώριση μπορεί να ζητήσει, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στα τμήματα 2 και 3 του παρόντος κεφαλαίου, να διαπιστωθεί ότι η απόφαση πρέπει να αναγνωρισθεί.

3. Αν η επίκληση της αναγνώρισης γίνεται παρεμπιπτόντως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους, το δικαστήριο αυτό έχει διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει σχετικά».

7. Κατά το άρθρο 34 του κανονισμού 44/2001:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

1. αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνώρισεως

[...]

3. αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνώρισεως
  4. αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε προγενέστερα μεταξύ των ιδίων διαδίκων και με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος, εφόσον η προγενέστερη αυτή απόφαση συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος αναγνώρισεως».
8. Το άρθρο 71, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 ορίζει ότι ο κανονισμός αυτός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι μέλη και οι οποίες σε ειδικά θέματα ρυθμίζουν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση ή την εκτέλεση αποφάσεων.

## **2. Ο κανονισμός 1215/2012**

9. Δεδομένου ότι το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 44/2001 δεν έχει αλλάξει από της ενάρξεως ισχύος της Σύμβασης των Βρυξελλών, η αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού 1215/2012 φαίνεται να ασκεί επιρροή για την εκτίμηση του πεδίου εφαρμογής της εξαίρεσης που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη (4). Η εν λόγω αιτιολογική σκέψη έχει ως εξής:

«Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη διαιτησία. Καμιά διάταξή του δεν εμποδίζει τα δικαστήρια κράτους μέλους που εκδικάζουν προσφυγή σε υπόθεση στην οποία οι διάδικοι έχουν συνάψει συμφωνία περί διαιτησίας, είτε να παραπέμπουν τους διαδίκους σε διαιτησία είτε να αναστέλλουν ή να περατώνουν τη διαδικασία, ή να εξετάζουν εάν η συμφωνία διαιτησίας είναι άκυρη, ανενεργός ή ανεφάρμοστη σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Μια απόφαση που εκδόθηκε από δικαστήριο κράτους μέλους σχετικά με το εάν μια συμφωνία διαιτησίας είναι άκυρη, ανυπόστατη ή ανεφάρμοστη δεν υπόκειται στους κανόνες αναγνώρισης και εκτέλεσης που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, ανεξαρτήτως του εάν το δικαστήριο έκρινε το ζήτημα ως κύριο ή παρεμπίπτον.

Εξάλλου, το γεγονός ότι ένα δικαστήριο κράτους μέλους, το οποίο ασκεί διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού ή του εθνικού δικαίου, απεφάνθη ότι μια συμφωνία περί διαιτησίας είναι άκυρη, ανυπόστατη ή ανεφάρμοστη, δεν εμποδίζει να αναγνωριστεί η απόφαση του δικαστηρίου επί της ουσίας της υποθέσεως ή, κατά περίπτωση, να εκτελεσθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Αυτό δεν θίγει την αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών να αποφασίζουν για την αναγνώριση και την εκτέλεση διαιτητικών αποφάσεων κατ' εφαρμογή της [σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958] η οποία υπερισχύει του παρόντος κανονισμού.

Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε προσφυγή ή παρεμπίπτουσα διαδικασία, ειδικότερα, όσον αφορά τη συγκρότηση ενός διαιτητικού δικαστηρίου, τις αρμοδιότητες των διαιτητών, τη διεξαγωγή μιας διαιτητικής διαδικασίας ή τυχόν άλλες πτυχές της εν λόγω διαδικασίας, ούτε σε τυχόν προσφυγή ή απόφαση ακύρωσης, επανεξέτασης, άσκησης ένδικου μέσου, αναγνώρισης ή εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης».

## **Γ. Το αγγλικό δίκαιο**

10. Το άρθρο 66 του Arbitration Act 1996 (στο εξής: νόμου του 1996 περί διαιτησίας) (5), τιτλοφορούμενο «Εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης», έχει ως εξής:

- «(1) Απόφαση η οποία εκδίδεται από διαιτητικό δικαστήριο δυνάμει συμφωνίας διαιτησίας μπορεί, κατόπιν άδειας του δικαστηρίου, να εκτελεστεί όπως αντίστοιχη απόφαση ή διάταξη του δικαστηρίου.
- (2) Σε περίπτωση τέτοιας άδειας του δικαστηρίου, μπορεί να εκδοθεί δικαστική απόφαση που θα επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης.

- (3) Δεν χορηγείται άδεια εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης όταν ή στο μέτρο που το πρόσωπο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση αποδεικνύει ότι το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε όντως δικαιοδοσία να εκδώσει τη διαιτητική απόφαση. Το δικαίωμα προβολής της ένστασης αυτής είναι δυνατόν να έχει απολεσθεί [...].»
11. Το άρθρο 73 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, τιτλοφορούμενο «Απώλεια δικαιώματος υποβολής ένστασης», έχει ως εξής:

- «(1) Διάδικος σε διαιτητική διαδικασία ο οποίος μετέχει ή εξακολουθεί να μετέχει στη διαδικασία χωρίς να υποβάλει, είτε αμέσως είτε εντός της προθεσμίας που επιτρέπει η συμφωνία διαιτησίας ή το διαιτητικό δικαστήριο ή οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος μέρους, ένσταση με βάση το ότι
- a) το διαιτητικό δικαστήριο δεν έχει όντως δικαιοδοσία,
  - b) η διαδικασία διεξήχθη πλημμελώς,
  - c) υπήρξε παράλειψη συμμόρφωσης με τη συμφωνία διαιτησίας ή με οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος μέρους, ή
  - d) υπήρξε οποιαδήποτε άλλη παρατυπία σε σχέση με το διαιτητικό δικαστήριο ή τη διαδικασία,

δεν δύναται να προβάλει την ένσταση αυτή μεταγενέστερα, ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου ή του δικαστηρίου, εκτός αν αποδείξει ότι, κατά τον χρόνο που μετείχε ή εξακολουθούσε να μετέχει στη διαδικασία, δεν γνώριζε και δεν μπορούσε να είχε διαπιστώσει με εύλογη επιμέλεια τους λόγους της ένστασης.

- (2) Όταν το διαιτητικό δικαστήριο αποφαινεται ότι έχει όντως δικαιοδοσία και διάδικος της διαιτητικής διαδικασίας ο οποίος θα μπορούσε να αμφισβητήσει την απόφαση αυτή
- a) μέσω οποιασδήποτε διαθέσιμης διαιτητικής διαδικασίας άσκησης ένδικου μέσου ή επανεξέτασης, ή
  - b) μέσω προσβολής της διαιτητικής απόφασης,

δεν την αμφισβητεί ή δεν την αμφισβητεί εντός της προθεσμίας που επιτρέπει η συμφωνία διαιτησίας ή οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος μέρους, δεν δύναται να προβάλει μεταγενέστερα έλλειψη πραγματικής δικαιοδοσίας του διαιτητικού δικαστηρίου στηριζόμενος σε λόγο εξετασθέντα στο πλαίσιο της ως άνω απόφασης».

#### **4. Το ισπανικό δίκαιο**

12. Το άρθρο 117 του Ley Orgánica 10/1995 del Código Penal (οργανικού νόμου 10/1995 περί ποινικού κώδικα), της 23ης Νοεμβρίου 1995 (6), ορίζει ότι «οι ασφαλιστές που έχουν αναλάβει την κάλυψη του κινδύνου αστικής ευθύνης που προκύπτει από τη χρήση ή εκμετάλλευση οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου, εγκατάστασης, επιχείρησης ή δραστηριότητας, σε περίπτωση κατά την οποία επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος λόγω πράξεως προβλεπόμενης στον παρόντα κώδικα, υπέχουν ευθέως αστική ευθύνη μέχρι του ορίου της αποζημίωσης που προβλέπεται από τον νόμο ή από συμφωνία, με την επιφύλαξη του δικαιώματος αναζήτησης των καταβληθέντων από τον εκάστοτε οφειλέτη κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό».

### **III. Τα πραγματικά περιστατικά, η κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα**

13. Κατά τον χρόνο του ναυαγίου του πλοίου, οι πλοιοκτήτες του (στο εξής: πλοιοκτήτες) ήταν ασφαλισμένοι με ασφάλιση Protection & Indemnity (ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και κάλυψη ευθύνης προς αποζημίωση, στο εξής: P&I) στο The London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association Limited (στο εξής: Club) (7), βάσει ασφαλιστικής σύμβασης η οποία είχε

συναφθεί με πιστοποιητικό ασφάλισης της 20ής Φεβρουαρίου 2002 (στο εξής: ασφαλιστική σύμβαση). Βάσει της σύμβασης αυτής, το Club συμφώνησε να παρέχει κάλυψη P&I στους πλοιοκτήτες, μεταξύ άλλων, για κάθε περίπτωση ευθύνης τους λόγω ρύπανσης μέχρι Ανωτάτου συνολικού ποσού 1 δισεκατομμυρίου δολαρίων ΗΠΑ (USD). Η ασφαλιστική σύμβαση διεπόταν από τον κανονισμό του Club, δηλαδή τους γενικούς όρους του ασφαλιστηρίου συμβολαίου που ενσωματώνονταν στο πιστοποιητικό ασφάλισης. Ο κανόνας 3, τιτλοφορούμενος «Δικαίωμα αναζήτησης καταβληθείσας αποζημίωσης», προέβλεπε ρήτρα καλούμενη «pay to be paid» (8) με την ακόλουθη διατύπωση:

«3.1 Μέλος που οφείλει να καταβάλει αποζημίωση, έξοδα ή δαπάνες για τα οποία είναι ασφαλισμένο, δικαιούται να τα αναζητήσει από τον Συνεταιρισμό εις βάρος των κεφαλαίων της προκειμένης κατηγορίας, ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ότι:

3.1.1 η πραγματική εξόφληση από το μέλος (από κεφάλαια που του ανήκουν εξ ολοκλήρου και όχι μέσω δανείου ή με άλλο τρόπο) του πλήρους ποσού της εν λόγω αποζημίωσης, εξόδων και δαπανών αποτελεί προαπαιτούμενο για το δικαίωμά του προς αναζήτηση της καταβληθείσας αποζημίωσης·

[...]

14. Ο κανόνας 43 του κανονισμού του Club, τιτλοφορούμενος «Δικαιοδοσία και δίκαιο», περιείχε ρήτρα διαιτησίας κατά την οποία «σε περίπτωση διαφοράς ή διαφωνίας μεταξύ ενός μέλους και του Συνεταιρισμού» «η διαφορά ή η διαφωνία αυτή» θα παραπεμπόταν σε διαιτησία στο Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο) ενώπιον ενός μοναδικού διαιτητή, εφαρμοζομένου του αγγλικού δικαίου και του νόμου του 1996 περί διαιτησίας.

15. Στα τέλη του 2002, ασκήθηκε ποινική δίωξη στην Ισπανία εναντίον, μεταξύ άλλων, του πλοιάρχου, του υποπλοιάρχου και του πρώτου μηχανικού του πλοίου.

16. Κατά τον Ιούνιο του 2010, μετά την ολοκλήρωση του ανακριτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, διάφορα νομικά πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και το Ισπανικό Δημόσιο, ήγειραν αστικές αξιώσεις κατά ορισμένων εναγομένων, συμπεριλαμβανομένου του Club, υπό την ιδιότητά του ως ασφαλιστή αστικής ευθύνης των πλοιοκτητών βάσει της ασφαλιστικής σύμβασης, δυνάμει δικαιώματος ευθείας αγωγής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 117 του ισπανικού ποινικού κώδικα. Το Club δεν μετέσχε στην ισπανική δίκη.

17. Στις 16 Ιανουαρίου 2012, το Club κίνησε διαδικασία διαιτησίας στο Λονδίνο, ζητώντας να αναγνωριστεί ότι, σύμφωνα με τη ρήτρα διαιτησίας της ασφαλιστικής σύμβασης, το Ισπανικό Δημόσιο όφειλε να προβάλλει τις αξιώσεις του βάσει του άρθρου 117 του ισπανικού ποινικού κώδικα στο Λονδίνο και ότι το Club δεν ευθυνόταν έναντι του ισπανικού Δημοσίου σε σχέση με τις εν λόγω αξιώσεις βάσει του αγγλικού δικαίου και/ή της εν λόγω σύμβασης. Το Ισπανικό Δημόσιο δεν μετείχε στη διαιτητική δίκη (9).

18. Με διαιτητική απόφαση που εξέδωσε στις 13 Φεβρουαρίου 2013 (στο εξής: διαιτητική απόφαση), το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι, καθόσον, βάσει του αγγλικού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, οι επίμαχες αξιώσεις χαρακτηρίζονταν ως συμβατικές, η σύμβαση διεπόταν από το αγγλικό δίκαιο. Συνεπώς, το Ισπανικό Δημόσιο δεν μπορούσε να επωφεληθεί από τα συμβατικά δικαιώματα των πλοιοκτητών χωρίς να συμμορφωθεί τόσο με τη ρήτρα διαιτησίας όσο και με τη ρήτρα «pay to be paid». Επιπλέον, για να αποζημιωθεί από το Club, το Ισπανικό Δημόσιο όφειλε να κινήσει διαδικασία διαιτησίας στο Λονδίνο. Σύμφωνα πάντοτε με τη διαιτητική απόφαση, το Club δεν υπείχε υποχρέωση αποζημίωσης έναντι του ισπανικού Δημοσίου σε σχέση με τις προβληθείσες αξιώσεις ελλείψει προηγούμενης εκπλήρωσης εκ μέρους των πλοιοκτητών της ασφαλισμένης οφειλής προς αποζημίωση. Σε κάθε περίπτωση δε, η ευθύνη του Club περιοριζόταν στο 1 δισεκατομμύριο USD.

19. Τον Μάρτιο του 2013, το Club προσέφυγε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου βάσει του άρθρου 66, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, με αίτημα να επιτρέψει το αιτούν δικαστήριο την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στην ημεδαπή με τον ίδιο τρόπο που εκτελείται μια δικαστική απόφαση ή διάταξη και να εκδώσει δικαστική απόφαση με το

περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης. Το Ισπανικό Δημόσιο εναντιώθηκε στο αίτημα αυτό. Ζήτησε να ακυρωθεί η διαιτητική απόφαση και/ή να κηρυχθεί ως στερούμενη αποτελέσματος, σύμφωνα με τα άρθρα 67 και/ή 72 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας. Κατά τα άρθρα αυτά, αγγλική διαιτητική απόφαση μπορεί να προσβληθεί με την αιτιολογία, μεταξύ άλλων, ότι το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε πραγματική δικαιοδοσία και ότι η οικεία διαφορά δεν μπορούσε να υποβληθεί εγκύρως σε διαιτησία. Το Ισπανικό Δημόσιο υποστήριξε επίσης ότι το αιτούν δικαστήριο έπρεπε, βάσει της εξουσίας εκτιμήσεώς του, να αρνηθεί να εκδώσει την εν λόγω απόφαση.

20. Στις 22 Οκτωβρίου 2013, μετά από επτάήμερη ακροαματική διαδικασία, κατά τη διάρκεια της οποίας προσκομίστηκαν αποδείξεις για τα πραγματικά περιστατικά και ακούστηκαν πραγματογνώμονες όσον αφορά το ισπανικό δίκαιο, το αιτούν δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του. Διέταξε την απόρριψη των αιτημάτων του ισπανικού Δημοσίου, έδωσε στο Club, βάσει του άρθρου 66, παράγραφος 1, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, την άδεια να εκτελέσει τη διαιτητική απόφαση και έκρινε ότι, βάσει του άρθρου 66, παράγραφος 2, του νόμου αυτού, έπρεπε να εκδοθεί απόφαση κατά του ισπανικού Δημοσίου με το περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης. Κατά την ίδια ημερομηνία εξέδωσε χωριστή δικαστική απόφαση κατά την οποία «βάσει του άρθρου 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, εκδίδεται απόφαση κατά του [ισπανικού Δημοσίου] η οποία επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης» (10).

21. Το Ισπανικό Δημόσιο άσκησε έφεση κατά της απόφασης του άρθρου 66 ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείου (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο]. Με απόφαση της 1ης Απριλίου 2015, το ως άνω δικαστήριο απέρριψε την έφεση.

22. Στις 13 Νοεμβρίου 2013, το Audiencia Provincial de La Coruña (εφετείο Α Κορούνια) εξέδωσε απόφαση επί της ισπανικής διαδικασίας. Δεν προέβη σε καμία διαπίστωση σχετικά με την αστική ευθύνη των πλοιοκτητών ή του Club. Διάφοροι διάδικοι άσκησαν αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ισπανία). Με απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2016, το δικαστήριο αυτό έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι ο πλοίαρχος και οι πλοιοκτήτες ευθύνονταν όσον αφορά τις αστικές αξιώσεις και ότι το Club ευθυνόταν άμεσα δυνάμει του άρθρου 117 του ισπανικού ποινικού κώδικα, με την επιφύλαξη του συνολικού Ανωτάτου ορίου ευθύνης του ενός δισεκατομμυρίου USD. Ανέπεμψε την υπόθεση στο Audiencia Provincial de La Coruña (εφετείο Α Κορούνια) προκειμένου το τελευταίο να καθορίσει το ύψος της ευθύνης αποζημίωσης ως προς καθέναν από τους εναγομένους στην ισπανική διαδικασία. Με απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2017 (η οποία διορθώθηκε στις 11 Ιανουαρίου 2018), το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι, ως συνέπεια του ατυχήματος, ο πλοίαρχος, οι πλοιοκτήτες και το Club ευθύνονταν έναντι 200 και πλέον διαφορετικών διαδίκων (συμπεριλαμβανομένου του ισπανικού Δημοσίου) για ποσά υπερβαίνοντα το 1,6 δισεκατομμύριο ευρώ, ενώ στην περίπτωση του Club μέχρι του συνολικού ανωτάτου ορίου ευθύνης του ενός δισεκατομμυρίου USD. Διάφοροι διάδικοι άσκησαν αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου), το οποίο, με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018 (η οποία τροποποιήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019), την επικύρωσε, με περιορισμένο αριθμό τροποποιήσεων.

23. Την 1η Μαρτίου 2019, το Audiencia Provincial de La Coruña (εφετείο Α Κορούνια) εξέδωσε διαταγή εκτέλεσης με την οποία καθόριζε τα ποσά για τα οποία καθένας από τους ενάγοντες, συμπεριλαμβανομένου του ισπανικού Δημοσίου, είχε δικαίωμα να προβεί σε εκτέλεση εις βάρος των αντίστοιχων εναγομένων, συμπεριλαμβανομένου του Club (στο εξής: ισπανική απόφαση).

24. Στις 25 Μαρτίου 2019, το Ισπανικό Δημόσιο υπέβαλε αίτηση ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales) [ανώτερου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία)] για την αναγνώριση της ισπανικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 33 του κανονισμού 44/2001. Το δικαστήριο αυτό δέχθηκε την αίτηση με διάταξη της 28ης Μαΐου 2019 (στο εξής: διάταξη περί καταχώρισης) (11).

25. Στις 26 Ιουνίου 2019, το Club άσκησε ένδικο μέσο κατά της διάταξης περί καταχώρισης βάσει του άρθρου 43 του κανονισμού 44/2001. Το Club στηρίχθηκε σε δύο λόγους. Πρώτον, υποστήριξε ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, η ισπανική απόφαση ήταν ασυμβίβαστη με την απόφαση του άρθρου 66 που είχε επικυρώσει το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα)] την 1η Απριλίου 2015. Δεύτερον, επικαλούμενο το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, υποστήριξε ότι η αναγνώριση ή η εκτέλεση της ισπανικής απόφασης αντίκειται προφανώς στην αγγλική δημόσια τάξη. Το Ισπανικό Δημόσιο αντέκρουσε το ένδικο μέσο του Club. Ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο έξι προδικαστικά ερωτήματα επί της ερμηνείας του κανονισμού 44/2001.

26. Υπό τις συνθήκες αυτές, στις 22 Δεκεμβρίου 2020, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [άνωτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα αστικών, εμπορικών και διοικητικών διαφορών (εμπορικές διαφορές)] αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Δεδομένης της φύσεως των ζητημάτων τα οποία πρέπει να εξετάσει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να αποφασίσει αν θα εκδώσει απόφαση που θα επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης, βάσει του άρθρου 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, δύναται μια απόφαση η οποία εκδίδεται κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διατάξεως να συνιστά σχετική "απόφαση" εκδοθείσα στο κράτος μέλος αναγνώρισεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του [κανονισμού 44/2001];

2) Δεδομένου ότι μια απόφαση που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης, όπως αυτή η οποία εκδίδεται βάσει του άρθρου 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, δεν εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 λόγω της εξαίρεσης της διαιτησίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού αυτού, δύναται μια τέτοια απόφαση να συνιστά σχετική "απόφαση" του εκδοθείσα στο κράτος μέλος αναγνώρισεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του εν λόγω κανονισμού;

3) Σε περίπτωση κατά την οποία δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, εάν η αναγνώριση και η εκτέλεση αποφάσεως προερχόμενης από άλλο κράτος μέλος είναι αντίθετη προς την εσωτερική δημόσια τάξη για τον λόγο ότι η απόφαση αυτή παραβιάζει την αρχή του δεδικασμένου λόγω προγενέστερης ημεδαπής διαιτητικής απόφασης ή προγενέστερης δικαστικής απόφασης η οποία επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης και εκδόθηκε από το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνώρισεως, επιτρέπεται η επίκληση του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 ως λόγου άρνησης της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης ή μήπως το άρθρο 34, σημεία 3 και 4, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει περιοριστικά τους λόγους για τους οποίους το δεδικασμένο και/ή το ασυμβίβαστο μπορούν να εμποδίσουν την αναγνώριση και την εκτέλεση μιας απόφασης κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού;»

#### **IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου**

27. Το Club, η Γερμανική, η Ισπανική, η Γαλλική και η Πολωνική Κυβέρνηση, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελβετική Συνομοσπονδία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις.

28. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 31ης Ιανουαρίου 2022, το Club, η Ισπανική, η Γαλλική και η Πολωνική Κυβέρνηση, το Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και η Επιτροπή αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο.

29. Στις 31 Ιανουαρίου 2020 το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά το άρθρο 86, παράγραφος 2, της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (12), το Δικαστήριο εξακολουθεί να έχει δικαιοδοσία να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις κατόπιν αιτήσεων που υποβάλλονται από

δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η οποία, όπως ορίζεται στο άρθρο 126 της συμφωνίας αυτής, λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Επιπλέον, κατά το άρθρο 89, παράγραφος 1, της συμφωνίας αυτής, η απόφαση του Δικαστηρίου, είτε εκδοθεί πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου είτε σε μελλοντική ημερομηνία, έχει στο σύνολό της δεσμευτική ισχύ ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού. Δεδομένου ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 2020, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επ' αυτής και το αιτούν δικαστήριο θα δεσμεύεται από την απόφαση που θα εκδώσει το Δικαστήριο.

## V. Νομική ανάλυση

### A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

30. Θα ήθελα να παραθέσω δύο προκαταρκτικές παρατηρήσεις.

31. Πρώτον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ορισμένοι από τους μετέχοντες επιδίωξαν να αμφισβητήσουν ζητήματα τα οποία έχουν ήδη κριθεί από το αιτούν δικαστήριο. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι διαπιστώσεις ότι οι αξιώσεις του ισπανικού Δημοσίου κατά του Club βάσει του άρθρου 117 του ισπανικού ποινικού κώδικα έπρεπε να χαρακτηριστούν κατά το αγγλικό δίκαιο ως αίτημα αναγκαστικής εκτέλεσης προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων βάσει της διάταξης αυτής και όχι ως ανεξάρτητα δικαιώματα που απορρέουν από την ισπανική νομοθεσία· ότι η εκτέλεση βάσει των εν λόγω υποχρεώσεων του αγγλικού δικαίου ήταν δυνατή μόνο σύμφωνα με τους όρους τους, δηλαδή μέσω διαιτησίας και με την επιφύλαξη της ρήτρας «pay to be paid» και ότι τα αιτήματα αυτά ήταν δυνατόν να εκτιμηθούν στο πλαίσιο διαιτησίας.

32. Στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διάκριση των λειτουργιών των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, τόσο η διαπίστωση και η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης όσο και η ερμηνεία και εφαρμογή του εθνικού δικαίου εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστή (13). Δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαινεται επί της ερμηνείας διατάξεων του εθνικού δικαίου ή να κρίνει αν η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου ερμηνεία τους είναι ορθή (14). Κατά συνέπεια, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας που του έχει ανατεθεί, το Δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάσει τα επιχειρήματα που μνημονεύονται στο αμέσως προηγούμενο σημείο των παρουσών προτάσεων.

33. Δεύτερον, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ισπανική απόφαση και η απόφαση του άρθρου 66 δεν είναι ασυμβίβαστες. Το γεγονός ότι ένα εθνικό δικαστήριο έχει δικαιοδοσία δεν εμποδίζει κατ' ανάγκην, απολύτως και ιδίως στο πλαίσιο αγωγής αποζημίωσης, ένα άλλο εθνικό δικαστήριο ή ένα διαιτητικό δικαστήριο να κρίνει ότι έχει δικαιοδοσία και το αντίστροφο. Επισημαίνει ότι το Club δεν έκρινε απαραίτητο να συμμετάσχει στην ισπανική διαδικασία και ότι, κατά το ισπανικό δίκαιο ή το διεθνές δίκαιο, ένα δικαστήριο δεν υποχρεούται να εξετάσει αυτεπαγγέλτως ένσταση έλλειψης δικαιοδοσίας με βάση την ύπαρξη ρήτρας διαιτησίας. Συνεπώς, το ισπανικό δικαστήριο δέχθηκε τη δικαιοδοσία του επί της διαφοράς προφανώς για τον λόγο ότι η δικαιοδοσία του δεν είχε αμφισβητηθεί λόγω της ύπαρξης τέτοιας ρήτρας. Το γεγονός ότι η απόφαση του άρθρου 66 διαπιστώνει ότι το διαιτητικό δικαστήριο στο οποίο προσέφυγε το Club έχει δικαιοδοσία βάσει ρήτρας διαιτησίας στην ασφαλιστική σύμβαση δεν την καθιστά συνεπώς ασυμβίβαστη με την ισπανική απόφαση.

34. Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι το γεγονός ότι το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι η ρήτρα «pay to be paid» μπορούσε να αντιταχθεί έναντι τρίτων οι οποίοι είχαν υποστεί ζημία που προκλήθηκε από τον ασφαλισμένο, ελλείψει προηγούμενης πληρωμής, δεν εμποδίζει ένα εθνικό δικαστήριο να μην εφαρμόσει τη ρήτρα αυτή, πολύ περισσότερο όταν – όπως εν προκειμένω– ο ενδιαφερόμενος δεν την προέβαλε ούτε επικαλέστηκε την ανυπαρξία προηγούμενης πληρωμής ενώπιον του δικαστηρίου αυτού. Ένας διάδικος δεν μπορεί να προβάλλει το ασυμβίβαστο μιας δικαστικής απόφασης με απόφαση που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος λόγω της μη εμφάνισης του διαδίκου αυτού ενώπιον του δικαστηρίου που



εξέδωσε τη δεύτερη απόφαση, της οποίας η αναγνώριση ζητείται στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε η πρώτη απόφαση.

35. Τα επιχειρήματα της Γαλλικής Κυβέρνησης είναι εσφαλμένα για τους ακόλουθους δύο λόγους.

36. Πρώτον, όπως παρατήρησε το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και όπως επισημαίνει η ίδια η Γαλλική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, τα προδικαστικά ερωτήματα βασίζονται στην παραδοχή ότι η ισπανική απόφαση και η απόφαση του άρθρου 66 είναι ασυμβίβαστες. Επιπλέον, όπως επίσης παρατήρησε το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου της 18ης Δεκεμβρίου 2020, με την οποία αποφαινεται επί των προδικαστικών ερωτημάτων που θα υποβάλει, προκύπτει ότι απέρριψε τη ρητή πρόσκληση του ισπανικού Δημοσίου να υποβάλει στο Δικαστήριο το ζήτημα του ασυμβίβαστου. Αρκεί να υπομνησθεί ότι απόκειται αποκλειστικώς στο αιτούν δικαστήριο να καθορίσει και να διατυπώσει τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης προδικαστικά ερωτήματα τα οποία είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης (15). Μολονότι το αιτούν δικαστήριο είναι ελεύθερο να καλέσει τους διαδίκους της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί να προτείνουν διατυπώσεις οι οποίες ενδέχεται να γίνουν δεκτές για την υποβολή των προδικαστικών ερωτημάτων, σε αυτό και μόνον εναπόκειται να αποφασίσει τόσο ως προς τον τύπο όσο και ως προς το περιεχόμενο των ερωτημάτων αυτών (16). Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι, εάν το αιτούν δικαστήριο έχει δηλώσει ρητώς στην απόφαση περί παραπομπής ότι δεν έκρινε σκόπιμη την υποβολή κάποιου ερωτήματος ή εάν έχει αρνηθεί ρητώς να ζητήσει από το Δικαστήριο να διευκρινίσει κάποιο ζήτημα που ήγειρε ένας εκ των διαδίκων, το Δικαστήριο δεν δύναται να απαντήσει στο ερώτημα αυτό ούτε να το λάβει υπόψη στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής (17). Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, τα επιχειρήματα της Γαλλικής Κυβερνήσεως σχετικά με το ζήτημα του ασυμβίβαστου είναι προδήλως απαράδεκτα.

37. Δεύτερον, τα επιχειρήματα αυτά είναι, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελή. Στην υπόθεση Hoffmann, το Δικαστήριο έκρινε ότι για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ δύο αποφάσεων, πρέπει να εξεταστεί αν οι εν λόγω αποφάσεις αναπτύσσουν έννομες συνέπειες οι οποίες αποκλείουν η μία την άλλη (18). Το ασυμβίβαστο προσδιορίζεται, επομένως, με βάση τα αποτελέσματα που παράγουν οι αποφάσεις· δεν αφορά ούτε τη νομική επιχειρηματολογία στην οποία βασίζονται ούτε τις διαδικαστικές ενέργειες που οδήγησαν στην έκδοσή τους (19). Ούτε το ασυμβίβαστο των αποφάσεων εξαρτάται από τη συμπεριφορά των διαδίκων, όπως υποστηρίζει η Γαλλική Κυβέρνηση. Στην υπό κρίση υπόθεση, οι επίμαχες αποφάσεις έχουν εκ διαμέτρου αντίθετες νομικές συνέπειες, τουλάχιστον όσον αφορά το Club: ενώ η ισπανική απόφαση δέχθηκε την ευθύνη του Club, η απόφαση του άρθρου 66 έκρινε ότι το Club δεν ευθυνόταν λόγω της ύπαρξης της ρήτρας «pay to be paid».

## ***B. Επί των δύο πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων***

38. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν δικαστική απόφαση που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης και εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας δύναται να συνιστά σχετική «απόφαση» του κράτους μέλους αναγνωρίσεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημά του, ζητεί να διευκρινιστεί αν το γεγονός ότι μια τέτοια απόφαση δεν εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 συνεπεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού αποκλείει το ενδεχόμενο να συνιστά αυτή σχετική «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του ίδιου κανονισμού.

39. Δεδομένου ότι τα δύο αυτά ερωτήματα είναι στενά συνδεδεμένα, προτείνω να εξεταστούν από κοινού.

40. Καταρχάς, δεν δέχομαι την πρόταση του Ηνωμένου Βασιλείου ότι το Δικαστήριο πρέπει να αρνηθεί να απαντήσει στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, δεδομένου ότι «αφορούν κατ' ουσίαν σύγκρουση ως προς το αν η διαφορά επιλύεται εξαντλητικώς με διαιτησία ή όχι»

και, κατά συνέπεια, το αντικείμενό τους εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ'. Πρώτον, τα δύο προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του άρθρου 32 και του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001. Μέχρι να γίνει η ερμηνεία αυτή, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί κατά πόσον η υποκείμενη διαφορά μεταξύ των μερών έχει επιλυθεί εξαντλητικώς με διαιτησία. Συνεπώς, η σχετική αντίρρηση του Ηνωμένου Βασιλείου αντιστρέφει την ορθή σειρά των πραγμάτων. Δεύτερον, στην υπόθεση Owens Bank (20), από τα τρία προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, τα δύο πρώτα αφορούσαν την εφαρμογή της Σύμβασης των Βρυξελλών επί δικών διεξαγόμενων σε συμβαλλόμενα κράτη με αντικείμενο την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων που είχαν εκδοθεί σε κράτη τα οποία δεν συμμετείχαν στη Σύμβαση, ενώ το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αποσκοπούσε στην εξακρίβωση των αρχών του κοινοτικού δικαίου που εφαρμόζονται στην εκκρεμοδικία. Το Δικαστήριο απάντησε αρνητικά στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα και έκρινε ότι λόγω της απάντησης αυτής, παρείλκε η απάντηση στο τρίτο ερώτημα. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζει το Ηνωμένο Βασίλειο, το Δικαστήριο δεν αρνήθηκε να απαντήσει στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υπόθεσης Owens Bank με την αιτιολογία ότι δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των Βρυξελλών.

41. Οι λόγοι –και η έκταση– της εξαίρεσης της διαιτησίας από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 εκτίθενται στις προπαρασκευαστικές εργασίες της προϊσχύσασας εκδοχής του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 44/2001 που περιέχεται στη Σύμβαση των Βρυξελλών (21), και συγκεκριμένα του άρθρου 1, παράγραφος 2, σημείο 4, στην αποκαλούμενη «έκθεση της Χαϊδελβέργης» (22), σε ορισμένες προτάσεις γενικών εισαγγελέων και σε διάφορες αποφάσεις του Δικαστηρίου.

42. Είναι προφανές από την έκθεση Jenard (23) και την έκθεση Ευρυγένη και Κεραμέως (24) ότι η διαιτησία εξαιρέθηκε από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των Βρυξελλών λόγω της ύπαρξης πολλών πολυμερών διεθνών συμφωνιών για τη διαιτησία. Η έκθεση Schlosser (25) αναφέρεται ειδικότερα στη Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958, στην οποία ήταν συμβαλλόμενα μέρη όλα τα τότε κράτη μέλη, πλην της Ιρλανδία και του Λουξεμβούργου. Ομοίως, η έκθεση της Χαϊδελβέργης (26) επισημαίνει ότι, ιστορικά, η εξαίρεση δικαιολογείται από τη σχέση μεταξύ του «καθεστώτος των Βρυξελλών» και της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958. Η εν λόγω έκθεση αναφέρει ότι «[ό]ταν η Σύμβαση [των Βρυξελλών] αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεως τη δεκαετία του 1960, υπήρχε ευρεία συναίνεση ότι η αναγνώριση των διαιτητικών συμφωνιών και αποφάσεων λειτουργούσε αποτελεσματικά στο πλαίσιο της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958 και, κατά συνέπεια, η διαιτησία δεν θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης από την ευρωπαϊκή νομοθετική πράξη» και ότι, «επιπλέον, το [Συμβούλιο της Ευρώπης] επεξεργαζόταν εκείνη την εποχή μια παράλληλη νομοθετική πράξη για τη διαιτησία, η οποία τελικά απέτυχε» (27). Το γεγονός ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών συμπεριέλαβε την εξαίρεση της διαιτησίας προκειμένου να συμμορφωθεί με τις διεθνείς συμφωνίες που ήδη υπήρχαν στον τομέα αυτό, ιδίως τη Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958, επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση Rich (28), από τον γενικό εισαγγελέα Ph. Léger στις προτάσεις του στην υπόθεση Van Uden (29) και από τη γενική εισαγγελέα J. Kokott στις προτάσεις της στην υπόθεση Allianz και Generali Assicurazioni Generali (30).

43. Η Σύμβαση των Βρυξελλών και ο κανονισμός 44/2001 που τη διαδέχθηκε είχαν, συνεπώς, ως στόχο να μη θίξουν τη λειτουργία της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958 στα κράτη μέλη (31). Ειδικότερα, καμία από τις εν λόγω πράξεις δεν αφορά διαδικασίες αναγνώρισης και εκτέλεσης διαιτητικών αποφάσεων, οι οποίες διέπονται από το εθνικό και διεθνές δίκαιο που ισχύει στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως.

44. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958 δεν εφαρμόζεται στη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, για τον λόγο ότι η διαδικασία αυτή δεν αφορά, όπως απαιτεί το άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω συμβάσεως, την αναγνώριση και εκτέλεση διαιτητικής απόφασης σε κράτος άλλο από εκείνο στο οποίο εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση. Εξάλλου, η

ισπανική απόφαση εμπίπτει σαφώς στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, οι διατάξεις του οποίου διέπουν συνεπώς την αναγνώριση και την εκτέλεσή της σε άλλο κράτος μέλος.

45. Μολονότι από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 44/2001 (και του προοιχούσαντος άρθρου 1, παράγραφος 2, σημείο 4, της Σύμβασης των Βρυξελλών) δεν προκύπτει με σαφήνεια η έκταση στην οποία η διαιτησία εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του, γίνεται παγίως δεκτό ότι η εξαίρεση αυτή καλύπτει «όλες τις πλευρές» της διαιτησίας (32) και πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως.

46. Προκύπτει επομένως σαφώς από την έκθεση Jenard (33) ότι η εξαίρεση της διαιτησίας δεν περιορίζεται στις διαδικασίες ενώπιον διαιτητή, αλλά περιλαμβάνει και τις δικαστικές διαδικασίες που σχετίζονται με τη διαιτησία. Η έκθεση Schlosser αναφέρει ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν εφαρμόζεται σε δικαστικές διαδικασίες που έχουν ως αντικείμενο να προκαλέσουν την έναρξη διαιτητικής διαδικασίας (34) ούτε σε δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες αναγνωρίζεται ότι ισχύει ή είναι άκυρη μία συμφωνία διαιτησίας και, κατά περίπτωση, δίνουν εντολή στους διαδίκους να μην προκαλέσουν διαιτητική διαδικασία (35). Η εν λόγω έκθεση αναφέρει επίσης ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν εφαρμόζεται σε διαδικασίες και αποφάσεις που αφορούν αιτήσεις ακύρωσης, τροποποίησης, αναγνώρισης και εκτέλεσης διαιτητικών αποφάσεων ή «δικαστικές αποφάσεις που “καταχωρίζουν” διαιτητικές αποφάσεις· τούτο αποτελεί τον συνηθισμένο τρόπο αναγνώρισεως στο Ηνωμένο Βασίλειο» (36). Ομοίως, η έκθεση Ευρυγένη και Κεραμέως (37) αναφέρει ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν καλύπτει διαδικασίες που αφορούν άμεσα και ως κύριο ζήτημα τη διαιτησία, όπως λ.χ. περιπτώσεις παρεμβάσεως του δικαστηρίου για τη συγκρότηση του διαιτητικού οργάνου ή δικαστικής ακυρώσεως ή αναγνώρισεως του κύρους ή της ελαττωματικότητας διαιτητικής απόφασης.

47. Στο ίδιο πνεύμα, στην υπόθεση Rich, η οποία αφορούσε τον διορισμό διαιτητή από εθνικό δικαστήριο, το Δικαστήριο έκρινε ότι «τα συμβαλλόμενα μέρη θέλησαν να αποκλείσουν τη διαιτησία καθ' όλες της τις πλευρές, περιλαμβανομένων των διαδικασιών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων» (38). Έκρινε περαιτέρω ότι για τον καθορισμό του αν μία διαφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο το αντικείμενο της διαφοράς. Συνεπώς, εάν η διαφορά αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως των Βρυξελλών λόγω του αντικειμένου της, η ύπαρξη προκαταρκτικού ζητήματος επί του οποίου ο δικαστής πρέπει να αποφανθεί προς επίλυση της εν λόγω διαφοράς δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εφαρμογή της Συμβάσεως, όποιο κι αν είναι το ζήτημα αυτό (39). Στην υπόθεση Van Uden, η οποία αφορούσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων σχετικά με την εξόφληση απαιτήσεων που απέρρεαν από σύμβαση περιέχουσα ρήτρα διαιτησίας, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα ασφαλιστικά μέτρα δεν σκοπούν, κατ' αρχήν, να προκαλέσουν την έναρξη διαιτητικής διαδικασίας, αλλά λαμβάνονται παράλληλα με μια τέτοια διαδικασία και σκοπούν στην ενίσχυσή της, ότι το αντικείμενο των μέτρων αυτών δεν αφορά τη διαιτησία, αυτή καθαυτή, αλλά τη διασφάλιση δικαιωμάτων εξαιρετικά ποικίλης φύσεως και ότι, συνεπώς, το ζήτημα αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των Βρυξελλών καθορίζεται όχι από την ίδια τους τη φύση, αλλά από τη φύση των δικαιωμάτων στον οποίων τη διασφάλιση αποβλέπουν. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στο μέτρο που το αντικείμενο αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων αφορά ζήτημα που εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των Βρυξελλών, η Σύμβαση αυτή τυγχάνει εφαρμογής (40). Τέλος, στην υπόθεση Gazprom (41), το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί εάν ο κανονισμός 44/2001 αντιτίθεται στην εκ μέρους δικαστηρίου κράτους μέλους αναγνώριση και εκτέλεση, ή στην άρνηση αναγνώρισης και εκτέλεσης, διαιτητικής απόφασης που εκδόθηκε από διαιτητικό δικαστήριο σε άλλο κράτος μέλος, η οποία απαγόρευε σε διάδικο της διαιτητικής διαδικασίας να υποβάλει ορισμένα αιτήματα ενώπιον δικαστηρίου του πρώτου κράτους μέλους. Το Δικαστήριο απάντησε αρνητικά στο ερώτημα αυτό, επισημαίνοντας ότι ο κανονισμός 44/2001 δεν διέπει την αναγνώριση και εκτέλεση, εντός κράτους μέλους, διαιτητικής απόφασης που εκδόθηκε από διαιτητικό δικαστήριο εντός άλλου κράτους μέλους.

48. Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατά τη γνώμη μου, ότι μια απόφαση που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης, όπως η απόφαση του άρθρου 66, παράγραφος 2, του

νόμου του 1996 περί διαιτησίας, καταλαμβάνεται από την εξαίρεση της διαιτησίας που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 44/2001. Επιπλέον, φαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο και όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου συμφωνούν με την ερμηνεία αυτή.

49. Όπως ορθώς υποστηρίζουν το Club, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή, η εξαίρεση της διαιτησίας από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 καταλήγει, ειδικότερα, στον αποκλεισμό της δυνατότητας να εκτελεστεί διαιτητική απόφαση σε άλλο κράτος μέλος κατ' επίκληση του κανονισμού αυτού, μέσω μετατροπής της σε δικαστική απόφαση και στη συνέχεια υποβολής αιτήματος στα δικαστήρια του άλλου κράτους μέλους να εκτελέσουν την απόφαση αυτή βάσει του κεφαλαίου III του εν λόγω κανονισμού (42).

50. Εν προκειμένω όμως το ζήτημα δεν είναι αυτό. Δεν πρόκειται για προσπάθεια να εξασφαλισθεί η αναγνώριση ή εκτέλεση αγγλικής απόφασης, εκδοθείσας βάσει του άρθρου 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, σε άλλο κράτος μέλος. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά το αποτέλεσμα που έχει μια τέτοια απόφαση σε περίπτωση που είναι ασυμβίβαστη με απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος, της οποίας η αναγνώριση και εκτέλεση ζητείται στην Αγγλία και την Ουαλία.

51. Τίθεται, επομένως, το ερώτημα αν η υπό κρίση περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

52. Συντασσόμενος με το Club, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Επιτροπή, φρονώ ότι, για τους ακόλουθους τρεις λόγους, μια απόφαση που εκδίδεται βάσει του άρθρου 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας πληροί προδήλως τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί «απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, στο κράτος αναγνώρισης.

53. Πρώτον, το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001 ορίζει την έννοια της «απόφασης» με πολύ ευρεία διατύπωση (43). Ο ορισμός αυτός ισχύει για όλες τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού στις οποίες απαντά ο όρος αυτός (44), συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 34, σημείο 3.

54. Δεύτερον, στη σκέψη 17 της απόφασης Solo Kleinmotoren, το Δικαστήριο έκρινε ότι για να μπορεί μια πράξη να χαρακτηριστεί ως «απόφαση», κατά την έννοια της Σύμβασης των Βρυξελλών, «η πράξη αυτή πρέπει να προέρχεται από δικαιοδοτικό όργανο συμβαλλομένου κράτους που έχει αποφανθεί κυριαρχικώς επί ορισμένων από τα επίμαχα μεταξύ των διαδίκων σημείων» (45).

55. Η απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας πληροί πλήρως τις προϋποθέσεις αυτές. Από την περιεχόμενη στη διάταξη περί παραπομπής περιγραφή της διαδικασίας βάσει της οποίας τα αγγλικά δικαστήρια εκδίδουν απόφαση, προκειμένου να καταστεί εκτελεστή η διαιτητική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας, προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή δεν συνίσταται στην αυτόματη έγκριση της διαιτητικής απόφασης ούτε καταλήγει να είναι διεκπεραιωτική επικύρωση. Οι διάδικοι ακούγονται από το δικαστήριο, το οποίο αποφαινεται επί σειράς ουσιαστικών ζητημάτων, όπως η δικαιοδοσία του διαιτητή, το κατά πόσον είναι προς το συμφέρον της δικαιοσύνης να εκδοθεί η απόφαση (από απόψεως πρακτικής δυνατότητας και χρησιμότητας έκδοσης της διάταξης περί καταχώρισης), ζητήματα δημόσιας τάξης και τα συμφέροντα τρίτων. Για να αποφασίσει επί των ερωτημάτων αυτών, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διερεύνηση και εκτίμηση διαφόρων νομικών και πραγματικών ζητημάτων (46). Επομένως, όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, το δικαστήριο που εκδικάζει αίτηση του άρθρου 66 μπορεί να αποφαινεται επί σημαντικών ζητημάτων ουσίας μεταξύ των διαδίκων, ακόμη και αν αυτά δεν συμπίπτουν με τα ερωτήματα ή τα ζητήματα που έχουν κριθεί από το διαιτητικό δικαστήριο και καλύπτονται από τη διαιτητική απόφαση.

56. Προκύπτει επίσης ότι, όπως ορθώς επισημαίνουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις τους, η εξουσία λήψης απόφασης σχετικά με το αν θα εκδοθεί απόφαση η οποία θα επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της διαιτητικής απόφασης δεν απορρέει από τη διαιτητική απόφαση ή τη συμφωνία των μερών να υποβάλουν τη διαφορά σε διαιτησία,

αλλά από τη δικαιοδοσία που έχει ανατεθεί στο αγγλικό δικαστήριο για τον σκοπό αυτό, η οποία περιλαμβάνει την επίλυση ουσιαστικών ζητημάτων μεταξύ των διαδίκων. Σε αντίθεση με τα όσα υποστηρίζουν η Γερμανική και η Γαλλική Κυβέρνηση, το αγγλικό δικαστήριο δεν βρίσκεται στην ίδια θέση με δικαστήριο που επικυρώνει συμβιβασμό που συνήψαν οι διάδικοι, όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Solo Kleinmotoren, με την οποία το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «οι δικαστικοί συμβιβασμοί έχουν πρωτίστως συμβατικό χαρακτήρα, αφού το περιεχόμενό τους εξαρτάται κυρίως από τη βούληση των μερών» (47). Όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της, η διαιτητική απόφαση δεν αποτελεί την εκδήλωση συμφωνίας μεταξύ των μερών για τα ζητήματα που καταλαμβάνει, αλλά μάλλον την εκδίκαση μιας διαφοράς σχετικά με τα ζητήματα αυτά.

57. Τρίτον, συμφωνώ με τις γραπτές παρατηρήσεις του Club και του Ηνωμένου Βασιλείου στο μέτρο που υποστηρίζουν ότι το γεγονός ότι μια απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας δεν εξετάζει κάθε ζήτημα που ανέκυψε ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου δεν εμποδίζει τον χαρακτηρισμό της ως «απόφασης» κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 (48). Ειδικότερα, δεν απαιτείται το δικαστήριο να αποφανθεί επί όλων των ζητημάτων ουσίας της διαφοράς προκειμένου να εκδώσει απόφαση κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης. Ενδεικτικά, στην υπόθεση Gambazzi, το Δικαστήριο έκρινε ότι για να χαρακτηριστούν οι δικαστικές αποφάσεις ως «αποφάσεις» αρκεί να πρόκειται για «δικαστικές αποφάσεις οι οποίες [...] αποτέλεσαν ή μπορούσαν να αποτελέσουν [στο] κράτος προέλευσης, κατά διαφόρους τρόπους, αντικείμενο διαδικασίας κατ' αντιμωλία» (49). Στην εν λόγω υπόθεση, η ερήμην απόφαση που εξέδωσε αγγλικό δικαστήριο κατόπιν αποκλεισμού του εναγομένου από τη διαδικασία λόγω μη συμμερφοσής του με εντολή του δικαστηρίου χαρακτηρίστηκε ως «απόφαση», παρά το γεγονός ότι το δικαστήριο δεν εξέτασε την ουσία των αξιώσεων του ενάγοντος, αλλά περιορίστηκε στην εξέταση του κατά πόσον πληρούντο οι προϋποθέσεις για την έκδοση ερήμην απόφασης.

58. Ασφαλώς, η σκέψη 17 της απόφασης στην υπόθεση Solo Kleinmotoren (50) αναφέρεται «στα» επίμαχα μεταξύ των διαδίκων σημεία. Εντούτοις, από τη σκέψη 21 της εν λόγω αποφάσεως, η οποία αναφέρεται σε «ορισμένο επίμαχο ζήτημα» μεταξύ των διαδίκων, και από τη διατύπωση της σκέψης 17 στη γλώσσα διαδικασίας, δηλαδή στα γερμανικά, προκύπτει ότι η χρησιμοποίηση του οριστικού άρθρου στην αγγλική εκδοχή δεν είχε κάποιο ιδιαίτερο νόημα (51).

59. Συμμερίζομαι επίσης την άποψη του Club, της Γερμανικής Κυβέρνησης (52), του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής ότι το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 εφαρμόζεται σε κάθε ασυμβίβαστη απόφαση που έχει εκδοθεί σε διαφορά μεταξύ των ίδιων διαδίκων στο κράτος μέλος αναγνώρισεως, ανεξάρτητα από το αν το αντικείμενό της εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001. Με άλλα λόγια, η εξαίρεση της διαιτησίας σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού δεν συνεπάγεται τον αποκλεισμό των αποφάσεων αυτών από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

60. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 δεν είναι καθοριστικό ως προς την εκτίμηση του αν μια απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού αυτού εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του, για τον απλούστατο λόγο ότι οι διατάξεις αυτές θεσπίστηκαν για διαφορετικούς σκοπούς και επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους.

61. Όσον αφορά τον σκοπό και τους στόχους του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, άπαξ και μια «απόφαση», κατά τον ορισμό του άρθρου 32 του ίδιου κανονισμού, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, μπορεί να τύχει αμοιβαίας αναγνώρισης και, ως εκ τούτου, να «κυκλοφορήσει». Επαναλαμβάνω το επιχείρημα του Club: «Το άρθρο 1 αφορά την εφαρμογή του κανονισμού στη διαδικασία, η οποία, στην περίπτωση αίτησης εκτέλεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου III, καθορίζεται από το αντικείμενο της προς εκτέλεση απόφασης (εν προκειμένω, της ισπανικής απόφασης)», και «[α]πό τη στιγμή που διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός έχει εφαρμογή ως προς την εν λόγω διαδικασία, το άρθρο 1 δεν διαδραματίζει πλέον κανένα ρόλο».

62. Όπως επισημαίνουν το Club, η Γερμανική Κυβέρνηση, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή, το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 εξυπηρετεί διαφορετικό σκοπό και έχει διαφορετικούς στόχους, ήτοι να προστατεύσει την ακεραιότητα της εσωτερικής έννομης τάξης ενός κράτους μέλους και να διασφαλίσει ότι δεν διαταράσσεται η κοινωνική ειρήνη από την υποχρέωση αναγνώρισης αλλοδαπής απόφασης που είναι ασυμβίβαστη με απόφαση των εθνικών δικαστηρίων. Η έκθεση Jenard εντόπισε τη θεμελιώδη αυτή αρχή στη Σύμβαση των Βρυξελλών (53). Το Δικαστήριο αναφέρθηκε στην αρχή αυτή για να στηρίξει το σκεπτικό του στην υπόθεση Solo Kleinmotoren (54). Συνεπώς, ως βάση για την ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 λαμβάνεται υπόψη το κριτήριο της διαταράξεως της κοινωνικής ειρήνης του κράτους μέλους αναγνώρισεως (55).

63. Δεδομένου ότι η εξαίρεση ορισμένων υποθέσεων από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 συνεπάγεται τον κίνδυνο αντιφατικών αποφάσεων, έπρεπε να θεσπιστούν κανόνες που να διέπουν αυτές τις περιπτώσεις. Ο κίνδυνος αυτός στον τομέα της διαιτησίας αναγνωρίζεται ρητώς στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Darmon στην υπόθεση Rich και της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στις υποθέσεις Allianz και Generali Assicurazioni Generali (56). Δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, πολλές σημαντικές υποθέσεις θεωρείται ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, όπως η προσωπική κατάσταση και ικανότητα των φυσικών προσώπων, οι κληρονομικές σχέσεις, οι πτωχεύσεις, η αφερεγγυότητα και η κοινωνική ασφάλιση. Ως εκ τούτου, συντάσσομαι με την άποψη που εκφράζουν το Club, η Γερμανική Κυβέρνηση, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή στις παρατηρήσεις τους, κατά την οποία η κοινωνική ειρήνη και η εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών θα διαταράσσονταν σοβαρά εάν τα δικαστήριά τους υποχρεώνονταν να αγνοούν αποφάσεις επί όλων των υποθέσεων αυτών, οι οποίες έχουν εκδοθεί εντός του εδάφους τους από άλλα δικαστήρια του ίδιου κράτους μέλους και οι οποίες μπορεί να έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, υπέρ μιας –ενδεχομένως μεταγενέστερης– απόφασης προερχόμενης από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους που αποφαίνεται επί του ίδιου ζητήματος. Ελλείπει σαφών διατάξεων περί του αντιθέτου, είναι εύλογο το συμπέρασμα ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν είχε την πρόθεση να θεσπίσει διατάξεις που θα διατάρασαν σε τέτοιο βαθμό την κοινωνική ειρήνη στα κράτη μέλη.

64. Από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Hoffmann (57) επίσης προκύπτει ότι απόφαση που εκδίδεται από δικαστήριο του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση αλλοδαπής απόφασης πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη, παρά το γεγονός ότι το αντικείμενο της πρώτης αυτής απόφασης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001. Στην υπόθεση Hoffmann, μια γερμανική απόφαση υποχρέωνε τον σύζυγο να καταβάλλει διατροφή στη σύζυγό του, με την οποία τελούσε σε διάσταση στη Γερμανία. Στη συνέχεια, μετά από αίτηση του συζύγου, ολλανδικό δικαστήριο εξέδωσε απόφαση διαζυγίου, η οποία δεν αναγνωρίστηκε στη Γερμανία. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η προσωπική κατάσταση των φυσικών προσώπων εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των Βρυξελλών, αλλά η υποχρέωση διατροφής που υπέχουν οι σύζυγοι από τον γάμο καλυπτόταν. Στο πλαίσιο διαδικασίας για την εκτέλεση της γερμανικής απόφασης στις Κάτω Χώρες, το Δικαστήριο ερωτήθηκε αν θα έπρεπε, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 3, της Σύμβασης των Βρυξελλών (58), να απορριφθεί η αίτηση εκτελέσεως για τον λόγο ότι η γερμανική απόφαση ήταν ασυμβίβαστη με την ολλανδική απόφαση διαζυγίου. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το ολλανδικό δικαστήριο έπρεπε να μην εκτελέσει τη γερμανική απόφαση. Επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι «οι εν λόγω αποφάσεις αναπτύσσουν έννομες συνέπειες οι οποίες αποκλείουν η μία την άλλη» και ότι «ζητείται η εκτέλεση της αλλοδαπής αποφάσεως που προϋποθέτει αναγκαστικώς την ύπαρξη συζυγικού δεσμού, ενώ ο δεσμός αυτός ελύθη με απόφαση που εκδόθηκε μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος αναγνώρισεως» (59).

65. Συμφωνώ με την Επιτροπή ότι η θέση που υιοθέτησε το Δικαστήριο στην υπόθεση Hoffmann (60) ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του συστήματος δικαιοδοσιών που θέσπισε ο κανονισμός 44/2001, ενισχύοντας το κύρος των αποφάσεων στο κράτος εκδόσεώς τους. Η γερμανική απόφαση και η ολλανδική απόφαση διαζυγίου δεν θα μπορούσαν να υπάρχουν στο ίδιο νομικό σύστημα. Αν η Σύμβαση των Βρυξελλών επέτρεπε μια τέτοια κατάσταση θα υπονόμει την κοινωνική ειρήνη στις Κάτω Χώρες (61). Εξάλλου, δεδομένου ότι, για τους σκοπούς της προκείμενης ανάλυσης, δεν υπάρχει λόγος να γίνει διάκριση μεταξύ των

διαφόρων εξαιρέσεων που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η απόφαση Hoffmann δεν αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ'.

66. Τέλος, κατά τη γνώμη μου, είναι πειστικό και το επιχείρημα που προέβαλαν το Club, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή ότι δημιουργούνται τουλάχιστον δύο ανωμαλίες σε περίπτωση που το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων οι οποίες επιτρέπουν την εκτέλεση διαιτητικών αποφάσεων, όπως η επίμαχη απόφαση του άρθρου 66, παράγραφος 2, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης.

67. Πρώτον, κατά το άρθρο 34, σημείο 4, του κανονισμού 44/2001, προγενέστερη απόφαση εκδοθείσα σε τρίτο κράτος, η οποία εξ ορισμού δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, μπορεί να αποκλείσει την αναγνώριση μεταγενέστερης ασυμβίβαστης απόφασης εκδοθείσας σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Αντιθέτως, ασυμβίβαστη απόφαση που εκδίδεται στο κράτος μέλος αναγνώρισεως, το αντικείμενο της οποίας θεωρείται ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, δεν θα έχει το αποτέλεσμα αυτό. Για παράδειγμα, μια απόφαση που εκδόθηκε από δικαστήριο της Βολιβίας, δηλαδή ενός τρίτου κράτους, θα μπορούσε να εμποδίσει την αναγνώριση μιας απόφασης που εκδόθηκε από δικαστήριο της Ιρλανδίας, δηλαδή ενός κράτους μέλους, στη Γαλλία, δηλαδή σε ένα άλλο κράτος μέλος, ενώ απόφαση που εκδόθηκε από γαλλικό δικαστήριο δεν θα μπορούσε να αντιταχθεί προκειμένου να μην αναγνωριστεί η ιρλανδική απόφαση στη Γαλλία.

68. Δεύτερον, μια αλλοδαπή διαιτητική απόφαση θα υπερεπέρυσε στην έννομη τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισεως σε σχέση με μια εγχώρια διαιτητική απόφαση που είχε θα εκτελεστεί από τα δικαστήρια του εν λόγω κράτους μέλους. Όταν ένα κράτος μέλος έχει αναγνωρίσει μία αλλοδαπή διαιτητική απόφαση σύμφωνα με τη Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958, δεν μπορεί στη συνέχεια να επικαλεστεί τον κανονισμό 44/2001 προκειμένου να εκτελέσει μια δικαστική απόφαση προερχόμενη από κράτος μέλος η οποία έρχεται σε αντίθεση με την εν λόγω αλλοδαπή διαιτητική απόφαση. Μια εγχώρια διαιτητική απόφαση που θα κηρυσσόταν εκτελεστή με δικαστική απόφαση στο κράτος μέλος αναγνώρισεως θα βρισκόταν σε δυσμενέστερη θέση, δεδομένου ότι ούτε θα απολάμβανε το καθεστώς διαιτητικής απόφασης της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958 (62), ούτε θα ετύγγανε της προστασίας του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001. Εν προκειμένω, αν η απόφαση του άρθρου 66 δεν απέκλειε την εκτέλεση της ισπανικής απόφασης στην Αγγλία, η διαιτητική απόφαση θα στερούσανταν έννομων αποτελεσμάτων στο έδαφος του κράτους της έδρας του διαιτητικού δικαστηρίου, αλλά, παρόλα αυτά, θα μπορούσε να εκτελεστεί σε άλλο κράτος μέλος κατά προτίμηση έναντι της ισπανικής απόφασης. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Επιτροπής στις γραπτές παρατηρήσεις της. Αν τα γαλλικά δικαστήρια θεωρούσαν ότι υποχρεούνται βάσει της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958 να αναγνωρίσουν τη διαιτητική απόφαση, ο κανονισμός 44/2001 δεν θα εμπόδιζε την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στη Γαλλία και τα γαλλικά δικαστήρια δεν θα ήταν υποχρεωμένα να αναγνωρίσουν την ισπανική απόφαση στο μέτρο που αυτή είναι ασυμβίβαστη με τη διαιτητική απόφαση.

69. Εν κατακλείδι, συντάσσομαι με την άποψη του Club, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής ότι μια απόφαση που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας δύναται να συνιστά «απόφαση που έχει εκδοθεί [...] στο κράτος αναγνώρισεως» κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, ακόμη και αν δεν εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

70. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι δικαστική απόφαση που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης και εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας δύναται να συνιστά σχετική «απόφαση» του κράτους μέλους αναγνώρισεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, παρά το γεγονός ότι η απόφαση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού κατ' εφαρμογήν του άρθρου του 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ'.

### ***Γ. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος***

71. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 δεν έχει εφαρμογή, το ίδιο μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού αυτού προκειμένου να αρνηθεί να αναγνωρίσει ή να κηρύξει εκτελεστή απόφαση άλλου κράτους μέλους λόγω ύπαρξης προγενέστερης ημεδαπής διαιτητικής απόφασης ή δικαστικής απόφασης η οποία επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της εν λόγω διαιτητικής απόφασης και έχει εκδοθεί από δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, υπό τις περιστάσεις αυτές, θα μπορούσε να στηριχθεί στο άρθρο 34, σημείο 1, ή αν το άρθρο 34, σημεία 3 και 4, προβλέπει περιοριστικά τους λόγους για τους οποίους χωρεί άρνηση αναγνώρισης ή κήρυξης της εκτελεστότητας λόγω δεδικασμένου και/ή ασυμβίβαστου.

72. Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που προτείνω να δοθεί από το Δικαστήριο στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, η οποία επλύει τα ζητήματα της υπόθεσης της κύριας δίκης και παρέχει στο αιτούν δικαστήριο τη δυνατότητα να άρει τη σύγκρουση μεταξύ της απόφασης του άρθρου 66 και της ισπανικής απόφασης, φρονώ ότι παρέλκει η απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα. Εντούτοις, χάριν πληρότητας και λαμβανομένου υπόψη του ενδεχομένου να δώσει το Δικαστήριο απάντηση διαφορετική από την προτεινόμενη στα πρώτα δύο προδικαστικά ερωτήματα, θα εξετάσω εν συντομία το τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

73. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνεύεται στενά, καθόσον συνιστά εμπόδιο στην επίτευξη ενός από τους βασικούς σκοπούς του κανονισμού αυτού. Πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (63). Μολονότι τα κράτη μέλη παραμένουν καταρχήν ελεύθερα να προσδιορίζουν, δυνάμει της επιφυλάξεως που διατυπώνεται στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, τις απαιτήσεις της δημόσιας τάξης τους, τα όρια της έννοιας αυτής καθορίζονται από τον ως άνω κανονισμό (64). Κατά συνέπεια, καίτοι δεν απόκειται στο Δικαστήριο να ορίσει το περιεχόμενο της δημόσιας τάξης κράτους μέλους, παρά ταύτα οφείλει να ελέγχει τα όρια εντός των οποίων ο δικαστής κράτους μέλους δύναται να επικαλεστεί την έννοια αυτή προκειμένου να μην αναγνωρίσει απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος (65).

74. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι η επίκληση της έννοιας της δημόσιας τάξης είναι δυνατή μόνο στην περίπτωση στην οποία η αναγνώριση ή η εκτέλεση της απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος θα συνιστούσε πρόδηλη παράβαση κανόνα δικαίου που θεωρείται ουσιώδης στην έννομη τάξη του κράτους μέλους αναγνωρίσεως ή δικαιώματος που αναγνωρίζεται ως θεμελιώδης στην εν λόγω έννομη τάξη (66). Στην υπόθεση Hoffmann (67), το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίκληση της έννοιας της δημόσιας τάξης, η οποία πρέπει να γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αποκλείεται εν πάση περιπτώσει όταν το πρόβλημα που τίθεται είναι το ασυμβίβαστο αλλοδαπής αποφάσεως με ημεδαπή απόφαση. Το ζήτημα πρέπει συνεπώς να επιλυθεί βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 3, της Σύμβασης των Βρυξελλών (68).

75. Μπορεί επίσης να μνημονευθεί η έκθεση Jenard (69), στην οποία επισημαίνεται ότι «η περίπτωση κατά την οποία η αλλοδαπή δικαστική απόφαση είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε από εθνικό δικαστήριο ρυθμίζεται, στις υπάρχουσες συμβάσεις, είτε από τη δημόσια τάξη [...] είτε από μια ειδική ρήτρα». Επισημαίνεται ακόμη ότι «η προσφυγή στη δημοσία τάξη [εν]έχει τον κίνδυνο να δώσει στην έννοια αυτή πολύ μεγάλη ευρύτητα».

76. Εξάλλου, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl στις προτάσεις του στην υπόθεση Salzgitter Mannesmann Handel, το άρθρο 34, σημεία 2, 3 και 4, του κανονισμού 44/2001 αποτελούν ειδικές διατάξεις σε σχέση με το άρθρο 34, σημείο 1, το οποίο αποτελεί διάταξη γενικού χαρακτήρα. Η τελευταία διάταξη δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στο μέτρο που οι σχετικοί λόγοι δημόσιας τάξης αφορούν τις λοιπές εξαιρέσεις (70).

77. Επομένως, συντάσσομαι με την παρατήρηση της Γαλλικής Κυβέρνησης ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε την πρόθεση να ρυθμίσει εξαντλητικά το ζήτημα του δεδικασμένου και/ή του



ασυμβίβαστου μέσω του άρθρου 34, σημεία 3 και 4, του κανονισμού 44/2001, αποκλείοντας με τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα επίκλησης στο πλαίσιο αυτό της έννοιας της δημόσιας τάξης. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν θα πρέπει να υιοθετήσει ευρεία ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, η οποία θα περιόριζε την αποτελεσματικότητα των παραγράφων 3 και 4 του εν λόγω άρθρου 34 ή θα επέτρεπε την καταστρατήγηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στις εν λόγω παραγράφους.

78. Συνεπώς, αν το Δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 δεν εφαρμόζεται στις περιστάσεις της υπό κρίση προδικαστικής παραπομπής, προτείνω να αποφανθεί ότι το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού αυτού για να μην αναγνωρίσει ή να μην κηρύξει εκτελεστή δικαστική απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος λόγω της ύπαρξης προγενέστερης ημεδαπής διαιτητικής απόφασης ή απόφασης που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της εν λόγω διαιτητικής απόφασης και η οποία εκδόθηκε από δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως και ότι το άρθρο 34, σημεία 3 και 4, του κανονισμού 44/2001 προβλέπει περιοριστικά τους λόγους για τους οποίους χωρεί άρνηση αναγνώρισης ή κήρυξης της εκτελεστότητας λόγω δεδικασμένου και/ή ασυμβίβαστου.

## VI. Πρόταση

79. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το High Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [άνωτερο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα αστικών, εμπορικών και διοικητικών διαφορών (εμπορικές διαφορές), Ηνωμένο Βασίλειο] ως εξής:

Δικαστική απόφαση που επαναλαμβάνει το περιεχόμενο διαιτητικής απόφασης και εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 66, παράγραφος 2, του νόμου του 1996 περί διαιτησίας δύναται να συνιστά σχετική «απόφαση» του κράτους μέλους αναγνωρίσεως κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, παρά το γεγονός ότι η απόφαση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού κατ' εφαρμογήν του άρθρου του 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ'.

---

<sup>1</sup> Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

---

<sup>2</sup> ΕΕ 2001, L 12, σ. 1. Ο κανονισμός 44/2001 κατήργησε και αντικατέστησε τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7). Ο ως άνω κανονισμός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1). Κατά το άρθρο 66, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, ο κανονισμός αυτός «εφαρμόζεται μόνο στις αγωγές που ασκούνται, στα δημόσια έγγραφα που εκδίδονται ή καταγράφονται και τους δικαστικούς συμβιβασμούς που εγκρίνονται ή συνάπτονται κατά ή μετά την 10η Ιανουαρίου 2015». Δεδομένου ότι η διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως κινήθηκε πριν από την ημερομηνία αυτή, ο κανονισμός 44/2001 εφαρμόζεται *ratione temporis*. Ο κανονισμός 44/2001, όπως ακριβώς η προϊσχύσασα αυτού Σύμβαση των Βρυξελλών, σκοπεύει να ρυθμίσει τη διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά την επίλυση αστικών και εμπορικών διαφορών στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και να διευκολύνει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων.

---

<sup>3</sup> United Nations Treaty Series (UNTS), τόμος 330, σ. 3.

---

<sup>4</sup> Η ακόλουθη παρατήρηση του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στο σημείο 91 των προτάσεών του στην υπόθεση *Gazprom* (C-536/13, EU:C:2014:2414) είναι εύστοχη: «[Ο κανονισμός 1215/2012] θα

αρχίσει βεβαίως να εφαρμόζεται από της 10ης Ιανουαρίου 2015, φρονώ, ωστόσο, [...] ότι το Δικαστήριο οφείλει να τον λάβει υπόψη του στην υπό κρίση υπόθεση, διότι η κύρια καινοτομία του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος εξακολουθεί να εξαιρεί τη διαιτησία από το πεδίο εφαρμογής του, δεν έγκειται τόσο στο σώμα του αυτό καθαυτό, όσο στην αιτιολογική του σκέψη 12, η οποία, στην πραγματικότητα, εν είδει αναδρομικού ερμηνευτικού νόμου, εξηγεί τον τρόπο κατά τον οποίο ο εν λόγω αποκλεισμός πρέπει και έπρεπε ανέκαθεν να ερμηνεύεται».

---

5 <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/23/contents>.

---

6 BOE αριθ. 281 της 24ης Νοεμβρίου 1995, σ. 33987 (στο εξής: ισπανικός ποινικός κώδικας).

---

7 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η ασφάλιση P&I είναι μια μορφή ασφαλιστικής σύμβασης αμοιβαίας αποζημίωσης που παρέχεται από P&I clubs (αλληλοασφαλιστικούς συνεταιρισμούς) προς όφελος των πλοιοκτητών μελών τους για την κάλυψη της αστικής ευθύνης τους έναντι τρίτων που προκύπτει από τη χρήση και την εκμετάλλευση των πλοίων τους. Μπορεί να περιλαμβάνει την κάλυψη της ευθύνης από ρύπανση σε σχέση με τις ζημίες που υφίστανται τρίτοι λόγω της επέλευσης συμβάντος ρύπανσης. Το Club ήταν επίσης ο ασφαλιστής των πλοιοκτητών όσον αφορά τις χωριστές υποχρεώσεις τους υποχρεωτικής ασφάλισης βάσει της διεθνούς σύμβασης για την αστική ευθύνη για ζημία από πετρελαϊκή ρύπανση. Βάσει της εν λόγω διεθνούς σύμβασης, το Club κατέβαλε αποζημίωση στους ζημιωθέντες από το εν λόγω συμβάν ρύπανσης μέχρι του ανωτάτου ορίου ευθύνης που προέβλεπε η σύμβαση.

---

8 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά το αγγλικό δίκαιο, οι ρήτρες «pay to be paid» δημιουργούν αναβλητική αίρεση για κάθε αναζήτηση καταβληθείσας αποζημίωσης βάσει της ασφαλιστικής σύμβασης, είτε από τα συμβαλλόμενα μέρη είτε από τρίτους που ασκούν τα συμβατικά δικαιώματα άλλων. Για να έχει δικαίωμα να αναζητήσει αποζημίωση από τους ασφαλιστές, ο ασφαλισμένος, εν προκειμένω οι πλοιοκτήτες, πρέπει να έχει καταβάλει προηγουμένως το σύνολο της αποζημίωσης αυτής. Οι ρήτρες αυτές είναι εκτελεστές κατά το αγγλικό δίκαιο σύμφωνα με τους όρους τους. Όποιος επιδιώκει να επωφεληθεί από την εν λόγω ασφαλιστική κάλυψη, όπως ένα θύμα πετρελαϊκής ρύπανσης, οφείλει, βάσει του αγγλικού δικαίου, να τηρήσει τους όρους της ασφαλιστικής σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ρητρών διαιτησίας και επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου.

---

9 Το διαιτητικό δικαστήριο κάλεσε το ισπανικό Δημόσιο να συμμετάσχει στη διαδικασία και του κοινοποίησε όλα τα έγγραφα σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

---

10 Η εν λόγω διάταξη και εν λόγω απόφαση καλούνται στο εξής από κοινού: απόφαση του άρθρου 66.

---

11 Το ισπανικό Δημόσιο και το Club ήταν οι μόνοι διάδικοι στην αίτηση για την έκδοση της διάταξης περί καταχώρισης.

---

12 ΕΕ 2020, L 29, σ. 7. Κατά το άρθρο 86, παράγραφος 3, της εν λόγω συμφωνίας, οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής απόφασης θεωρείται ότι υποβάλλονται τη στιγμή κατά την οποία το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο καταχωρίζεται από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου.

---

13 Απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Raiffeisen Bank και BRD Groupe Société Générale (C-698/18 και C-699/18, EU:C:2020:537, σκέψη 46).

---

[14](#) Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, Grupo Norte Facility (C-574/16, EU:C:2018:390, σκέψη 32), και της 21ης Σεπτεμβρίου 2016, Etablissements Fr. Colruyt (C-221/15, EU:C:2016:704, σκέψη 15).

---

[15](#) Απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Consiglio Nazionale dei Geologi (C-136/12, EU:C:2013:489, σκέψη 31).

---

[16](#) Απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, Kelly (C-104/10, EU:C:2011:506, σκέψη 65).

---

[17](#) Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2018, Touring Tours und Travel and Sociedad de Transportes (C-412/17 και C-474/17, EU:C:2018:1005, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

---

[18](#) Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988 (145/86, EU:C:1988:61, σκέψη 22). Βλ., επίσης, απόφαση της 6ης Ιουνίου 2002, Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, σκέψη 40).

---

[19](#) Πρβλ. απόφαση της 6ης Ιουνίου 2002, Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:342, σκέψη 44), και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ph. Léger στην υπόθεση Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:107, σημείο 54).

---

[20](#) Απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1994 (C-129/92, EU:C:1994:13).

---

[21](#) Στις προτάσεις της στην υπόθεση Allianz και Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2008:466, σημεία 28 και 29), η γενική εισαγγελέας J. Kokott επισημαίνει ότι για τον ορισμό της «διατησίως» μπορούν να ληφθούν υπόψη τόσο οι προπαρασκευαστικές εργασίες της Σύμβασης των Βρυξελλών όσο και η νομολογία του Δικαστηρίου.

---

[22](#) Hess, B., Pfeiffer, T., και Schlosser, P., Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States (Study JLS/C4/2005/03), Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Σεπτέμβριος 2007, σημεία 106 και 107. Η εν λόγω έκθεση εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 73 του κανονισμού 44/2001 για τη διευκόλυνση της μεταρρύθμισης του εν λόγω κανονισμού.

---

[23](#) Jenard, P., έκθεση σχετική με τη Σύμβαση για τη δικαιοδοσία και την αναγκαστική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (EE 1986, C 298, σ. 29, σημείο 13).

---

[24](#) Ευρυγένης, Δ. Ι., και Κεραμέυς, Κ. Δ., έκθεση για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας στην κοινοτική σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (EE 1986, C 298, σ. 1, σημείο 35).

---

[25](#) Schlosser, P., έκθεση σχετική με τη Σύμβαση προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στη σύμβαση για τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων και την αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και στο πρωτόκολλο σχετικά με την ερμηνεία της από το Δικαστήριο (EE 1986, C 298, σ. 99, σημείο 61).

---

[26](#) Έκθεση της Χαϊδελβέργης (παρατεθείσα στην υποσημείωση 22, σημείο 106).

---

[27](#) Όπ.π.

---

[28](#) Απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991 (C-190/89, EU:C:1991:319, σκέψεις 17 και 18).

---

[29](#) Στο σημείο 51 των προτάσεων του (C-391/95, EU:C:1997:288), ο γενικός εισαγγελέας Ph. Léger επισημαίνει ότι «ο σκοπός ήταν να αποφευχθεί η σωρευτική εφαρμογή της Σύμβασης των Βρυξελλών με διατάξεις του διεθνούς δικαίου, είτε προϋπάρχουσες είτε μελλοντικές».

---

[30](#) Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott (C-185/07, EU:C:2008:466, σημείο 46).

---

[31](#) Σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 2, του κανονισμού 1215/2012, το οποίο ορίζει ότι οι διατάξεις του δεν θίγουν την εφαρμογή της σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958.

---

[32](#) Έκθεση της Χαϊδελβέργης (παρατεθείσα στην υποσημείωση 22, σημείο 106).

---

[33](#) «Η σύμβαση δεν εφαρμόζεται ούτε σε σχέση με την αναγνώριση και την εκτέλεση διαιτητικών αποφάσεων [...] ούτε σχετικά με τον καθορισμό της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων για διαιτητικές διαφορές, π.χ. οι αγωγές με τις οποίες επιδιώκεται η ακύρωση διαιτητικής απόφασης, ούτε τέλος εφαρμόζεται σε σχέση με την αναγνώριση αποφάσεων που εκδόθηκαν μετά την άσκηση τέτοιων αγωγών» (έκθεση Jenard, παρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σελίδα 13).

---

[34](#) Για παράδειγμα, «οι διαδικασίες ορισμού ή εξαιρέσεως διαιτητή, καθορισμού του τόπου διαιτησίας και παρατάσεως της προθεσμίας που καθορίζεται για την έκδοση της απόφασης ή για τις προδικαστικές αποφάσεις για τα ζητήματα ουσίας, όπως αυτές που υπάρχουν στο αγγλικό δίκαιο υπό τη μορφή statement of a special case [...]» (έκθεση Schlosser, παρατεθείσα στην υποσημείωση 25, σημείο 64).

---

[35](#) Όπ.π.

---

[36](#) Όπ.π. (σημείο 65). Ομοίως, από την αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού 1215/2012 προκύπτει με σαφήνεια ότι οι διατάξεις του δεν εφαρμόζονται σε τυχόν προσφυγή ή απόφαση ακύρωσης, επανεξέτασης, άσκησης ένδικου μέσου, αναγνώρισης ή εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης.

---

[37](#) Έκθεση Ευρυγένη και Κεραμέως (παρατεθείσα στην υποσημείωση 24, σημείο 35). Μπορεί επίσης να γίνει μνεία στην έκθεση της Χαϊδελβέργης (παρατεθείσα στην υποσημείωση 22), όπου επισημαίνεται, στο σημείο 106, ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 44/2001 εξαιρεί πλήρως όχι μόνο τις διαδικασίες διαιτησίας αλλά και τις διαδικασίες ενώπιον εθνικών δικαστηρίων που έχουν σχέση με τη διαιτησία, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για εποπτικές ή επικουρικές διαδικασίες ή διαδικασίες εκτέλεσης.

---

[38](#) Απόφαση της 25ης Ιουλίου 1991 (C-190/89, EU:C:1991:319, σκέψη 18). Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο κλήθηκε να κρίνει αν η εξαίρεση της διαιτησίας που προβλέπει η Σύμβαση των Βρυξελλών καλύπτει και διαφορά που εκκρεμεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η εξαίρεση αυτή έχει εφαρμογή επίσης όταν στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαφοράς ανακύπτει προκαταρκτικό ζήτημα υπάρξεως ή κύρους συμφωνίας περί διαιτησίας. Βλ., επίσης, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1998, Van Uden (C-391/95, EU:C:1998:543, σκέψη 31), και

προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Allianz και Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2008:466, σημεία 45 και 47).

---

[39](#) Όπ.π. (σκέψη 26). Βλ., επίσης, έκθεση Jenard (παρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σημείο 10).

---

[40](#) Απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1998 (C-391/95, EU:C:1998:543, σκέψεις 33 και 34).

---

[41](#) Απόφαση της 13ης Μαΐου 2015 (C-536/13, EU:C:2015:316).

---

[42](#) Προβλ. Hartley, T., «Arbitration and the Brussels I Regulation – Before and After Brexit», *Journal of Private International Law*, 2021, Τόμος 17, αριθ. 1, σ. 72. Βλ. επίσης αναπτύξεις στο σημείο 60 των παρουσών προτάσεων.

---

[43](#) Βλ. τον ορισμό που παρατίθεται στο σημείο 5 των παρουσών προτάσεων.

---

[44](#) Προβλ. απόφαση της 2ας Ιουνίου 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, σκέψεις 15 και 20). Το άρθρο 25 της Σύμβασης των Βρυξελλών, το οποίο ερμηνεύει η εν λόγω απόφαση, έχει το ίδιο περιεχόμενο με το άρθρο 32 του κανονισμού 44/2001.

---

[45](#) Όπ.π. (σκέψη 17).

---

[46](#) Εν προκειμένω, διεξήχθη μία επτάήμερη ακροαματική διαδικασία κατά τη διάρκεια της οποίας οι μάρτυρες κατέθεσαν στοιχεία για τα πραγματικά περιστατικά και το ισπανικό δίκαιο. Βλ. σημείο 20 των παρουσών προτάσεων.

---

[47](#) Απόφαση της 2ας Ιουνίου 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221, σκέψη 18).

---

[48](#) Στη διάταξη περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν μια απόφαση που εκδίδεται βάσει του άρθρου 66 του νόμου του 1996 περί διαιτησίας μπορεί να θεωρηθεί «απόφαση» όταν το εθνικό δικαστήριο έχει αποφανθεί επί ορισμένων, αλλά όχι όλων, των ουσιαστικών ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς μεταξύ των μερών και τα οποία είχαν συζητηθεί ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου.

---

[49](#) Απόφαση της 2ας Απριλίου 2009 (C-394/07, EU:C:2009:219, σκέψη 23). Στην υπόθεση αυτή το ισπανικό Δημόσιο δέχθηκε τη δικαιοδοσία του αγγλικού δικαστηρίου και η διαδικασία που οδήγησε στην απόφαση του άρθρου 66 διεξήχθη κατ' αντιμωλίαν.

---

[50](#) Απόφαση της 2ας Ιουνίου 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221).

---

[51](#) Το γερμανικό κείμενο της σκέψης 17 έχει ως εξής: «über [...] Streitpunkte». Βλ., επίσης, το γαλλικό («sur des points litigieux») και το ιταλικό («su questioni controverse») κείμενο της εν λόγω σκέψης.

---

[52](#) Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει τελικώς ότι οι αποφάσεις δικαστηρίων του κράτους μέλους αναγνώρισεως οι οποίες συνδέονται με εθνικές διαδικασίες διαιτησίας δεν εμπίπτουν στο

πεδίο εφαρμογής του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

---

[53](#) Έκθεση Jenard (παρατεθείσα στην υποσημείωση 23), σημείο 45: «η κοινωνική ειρήνη ενός κράτους θα διαταρασσόταν αν ήταν δυνατό να επωφεληθεί κανείς από δύο αντίθετες δικαστικές αποφάσεις».

---

[54](#) Απόφαση της 2ας Ιουνίου 1994 (C-414/92, EU:C:1994:221, σκέψη 21).

---

[55](#) Πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ph. Léger στην υπόθεση Italian Leather (C-80/00, EU:C:2002:107, σημείο 53).

---

[56](#) Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Darmon (C-190/89, EU:C:1991:58, σημείο 102) και της γενικής εισαγγελέα J. Kokott (C-185/07, EU:C:2008:466, σημεία 70 έως 73).

---

[57](#) Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988 (145/86, EU:C:1988:61).

---

[58](#) Που προΐσχυσε του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

---

[59](#) Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, σκέψη 24).

---

[60](#) Όπ.π.

---

[61](#) Η ίδια άποψη επικρατεί και στη νομική θεωρία. Βλ., για παράδειγμα, Hartley (παράθεση στην υποσημείωση 42 των παρουσών προτάσεων): «[...] από την απόφαση Hoffmann προκύπτει [...] ότι μολονότι μια απόφαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ή της Σύμβασης) μπορεί, ωστόσο, να εμποδίσει την αναγνώριση ή την εκτέλεση απόφασης που προέρχεται από άλλο κράτος μέλος. Αυτό είναι λογικό. Από πλευράς ενός συγκεκριμένου νομικού συστήματος, η σύγκρουση μεταξύ δύο αποφάσεων είναι εξίσου απαράδεκτη σε περίπτωση που η μία απόφαση που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Βρυξέλλες: σημασία έχει να είναι και οι δύο αποφάσεις έγκυρες εντός του εν λόγω νομικού συστήματος».

---

[62](#) Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958, η Σύμβαση εφαρμόζεται αποκλειστικά για την αναγνώριση των διαιτητικών αποφάσεων που εκδίδονται στο έδαφος κράτους άλλου από το κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση της διαιτητικής απόφασης.

---

[63](#) Απόφαση της 25ης Μαΐου 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

---

[64](#) Όπ.π. (σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

---

[65](#) Όπ.π. (σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

---

[66](#) Όπ.π. (σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

---

[67](#) Απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988 (145/86, EU:C:1988:61, σκέψη 21).

---

[68](#) Που προίσχυσε του άρθρου 34, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

---

[69](#) Έκθεση Jenard (παρατεθείσα στην υποσημείωση 23, σημείο 45).

---

[70](#) Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα N. Wahl (C-157/12, EU:C:2013:322, σημείο 30).